Судра сирĕн правасемпе ирĕксене хӳтĕлеççĕ

Хисеплĕ вулакансем, пурнăçра кирек камăн та чуна хумхантаракан ыйтусем сиксе тухаççĕ.Тепĕр чухне вара ăна суд йĕркипе татса пама тивет. Анчах та çакăн пирки усçăн каламасан та, çынсене пĕр "суд" сăмахах шиклентерни паллă. Чăннипех те, ку çапла пулмалла-и? Паллах, çук. 2000 çулта пуçланнă суд реформи те çакна çирĕплетсе пачĕ: çыннăн тата гражданинăн прависемпе ирĕкĕсене хӳтĕлесси, усçăнлăх– акă, мĕн чи малта суд ĕçĕнче. Районта пурăнакансем те çакна ытларах ăнланни палăрать. Иртнĕ çул район сучĕ пăхса тухакан ĕçсем палăрмаллах йышланни те çакнах кăтартса парать. Чимĕр-ха, район сучĕн председателĕнчен Э. Л. Тарасоваран ăнланмалларах кам каласа патăр кун пирки. Эппин, халĕ унăн ăна – сăмах:

-Иртнĕ çул уголовнăй ĕçсене пĕтĕмпе 146 пăхса тухнă. Вĕсем тăрăх 131 çын судпа айăпланчĕ. Кунсăр пуçне судра пăхса тухнă 244 гражданла ĕçпе 207 йышăну тунă. Танлаштарма çак цифрăсене илсе кăтартам. 2005 çулта пурĕ 201 гражданла ĕç пăхса тухнă, вĕсем тăрăх 167 йышăну каларнă. Палăртмалла, кашни ĕçе вăхăтра пăхса тухнă.

Суда килекен ĕçсем çакна кăтартса парӑççĕ: районта пурăнакансем тавлашуллă ыйтусене судра çеç татса пама май пулнине ытларах ĕненме тата ăнланма пуçларĕç.

-Эльза Леонидовна, иртнĕ çулталăка мĕнле хак паратăр?

-Пĕтĕмĕшле вара çулталăк çăмăлах пулчĕ тесе калама çук. Ку вăл, чи малтанах, районти криминогенлă лару-тăру лăпкках пулманнипе çыхăннă. Çавăн пекех суда килекен ĕçсем нумайланса пынипе те. Судăн тĕп тĕллевĕ вара суда килекен ĕçсене вăхăтра тата пахалăхлă татса парасси. Пĕр айăпсăр çын та йăнăшпа судпа ан айăплантăр тата пĕр айăплă çын та тунă преступленишĕн айăпланмасăр ан юлтăр. Ку вăл ĕнер те çаплах пулнă, паян та çавăн пекех.

Суд умĕнче тăракан задачăсем пирки сăмах пуçарнă май çакна та палăртмалла. Гражданла ĕçсене пăхса тухнă чух граждансен Конституципе пăхса хăварнă прависемпе ирĕкĕсене хӳтĕлесси чи пирвайхи вырăнта пулмалла: тивĕçлĕ сăлтавсемсĕр заявлени йышăнман тĕслĕхсем ан пулчăр. Урăхла каласан, граждансем хăйсен ыйтăвĕсемпе суда килме шикленсе ан тăччăр.

Кашни ĕçе пĕрре пăхса тухма палăртсанах пăхса тухма тăрăшмалла. Çавăнпа та суд ларăвĕнче пăхса тухиччен кашни ĕçпех питĕ тĕплĕн хатĕрленмелле.

–Суд реформи сире çакна валли кадрсемпе те çителĕклĕ тивĕçтерни палăрать. Хăваран коллектив çинче тĕплĕнрех чарăнни ытлашши пулмĕ. Кашни гражданиншăн хăйĕн прависемпе ирĕкĕсене камсем хӳтĕленине пĕлме кăсăклă пек туйăнать.

-Суд реформин пĕрремĕш тапхăрĕнче(2000 çултан пуçласа 2007 çулсем), чăннипех те, судьясен йышĕ те, суд аппарачĕн йышĕ те ӳсрĕ. Паян район сучĕн коллективĕ 19 çынран тăрать. Тӳрех каламалла: ĕçлеме пултаракан коллектив. Суд председателĕсĕр пуçне тепĕр виçĕ судья: В. В. Степанов, Э. Г. Волков, Э. А. Степанова. Суд председательне пулăшаканĕ – С. В. Трихалкин, судьяна пулăшакансем виççĕн В.Ю. Захаров, И. Н. Захаров тата Р. С. Сергеева. Çавăн пекех тĕп специалист – И. А. Васильева тата суд секретарĕсем 4-ăн: Т. В. Волкова, С. Р. Иванова, Н.А. Егорова, О.В. Бирюкова, администратор – В. Г. Иванов, водитель И.А. Тимофеев, техслужащи З. И. Семенова, каçхи хуралта Г.Б.Вязов, П.Р.Романов, А.Г. Смирнова, Р.И. Тодинова ĕçлеççĕ.

Автортан. Кунта çакна аса илни вырăнлă пулĕ.Муркаш район судĕнче вăл йĕркеленнĕ кунран пуçласах хăйсен ĕçне чунтан парăннă çынсем судья пулса ĕçленĕ. Паянхи район сучĕн коллективĕ хăйсен ĕçтешĕсен ĕçне малалла тăсать, Чăваш Республикинчи суд департаменчĕнче ырă ят çĕнсе илнĕ. Иртнĕ çул Улатăр хулинче Марий Эл республикин Верховнăй Сучĕн тата район сучĕсен председателĕсем пирĕн республикăри ĕçтешĕсемпе ĕçлĕ тĕл пулу иртерчĕç. Унта пирĕн республикăран пĕтĕмпе район судйисенчен пиллĕкĕн хутшăнма тивĕç пулчĕç пулсан, вĕсен шутĕнче – Муркаш район сучĕн председателĕ Э. Л. Тарасова та. Муркашсемех республикăра чи малтан район сучĕн историне çырма пуçларĕç: альбомсем хатĕрлерĕç, стенд йĕркелерĕç. Вĕсен опычĕпе республикăри ĕçтешĕсем те килсе паллашрĕç.

Коллектива Э. Л. Тарасова ертсе пыма пуçланăранпа çак 3 çул хушшинче ырă улшăнусем татах та пулса иртрĕç. Суд çурчĕ иртнĕ çул тĕплĕ юсав ĕçĕсем хыççăн тултан та, шалтан та хăйĕн сăн-сăпатне улăштарчĕ.

Судра ĕçлекенсем те - çынсемех. Вĕсем спортпа туслă. Чăваш Республикин суд департаменчĕ судьясемпе суд аппарачĕсен ĕçченĕсем хушшинче иртерекен ăмăртура пирĕн район сучĕн ĕçченĕсем 2 тата 3 вырăнсене çĕнсе илчĕç. 2006 çулта район пуçлăхĕн парнисене çĕнсе илессишĕн иртерекен ăмăртура асăннă колектив йĕлтĕр йĕрĕ çине пĕрремĕш хут тухрĕ те тӳрех хаклă парне çĕнсе илчĕ. Кăçал район сучĕ хăйĕн ĕçне тепĕр çĕнĕлĕх кĕртме шутларĕ: массăллă информаци хатĕрĕсемпе тачă çыхăну тытма тĕллев лартать. Радиохумсем çинче усма шутланă ярăмсем халĕ вырăнти радио çуккипе район хаçачĕпе вулакансене хăй патне йыхăрĕç. Ун пирки Эльза Леонидовна хăй çакăн пек шутлать:

–Иртнĕ çулхи сентябрĕн 21-мĕшĕнче Раççей Федерацийĕн Правительстви 2007-2011 çулсенчи "Раççейри суд системин аталанăвĕ" федераллă тĕллевлĕ программа çинчен 583-мĕш номерлĕ постановлени кăларчĕ. Асăннă программăн тĕллевĕ – правосудин пахалăхĕн, граждансемпе организацисен прависемпе саккунлă интересĕсене хӳтĕлессин пахалăхне ӳстересси пулса тăрать. Çак программăна пурнăçласси вара шăпах суд усçăнлăхĕпе тата унăн ĕçĕ курăнса тăраслăхĕсем нумай килет. Çынсем суда килме хăраса ан тăччăр тесе тивĕçлĕ условисем туса хумалла тата ытти те. Апла пулсан пирĕн суд ĕçĕ-хĕлĕпе халăха паллаштарсах тăмалла.

Кунта вара çакна хушса каламалла. Район сучĕ хаçат страницисенче çĕнĕ икĕ ярăм усма шухăшлать. Пĕрремĕшĕ – "Суд реформи: çыннăн тата гражданинăн интересĕсене хӳтĕлесси". Кунта эсир куллен тĕл пулакан ыйтусен хуравĕсене судра епле татса панисемпе паллашма пултаратăр. Тепĕр ярăм - "Суд пырать". Асăннă ярăмсенче эсир судра пăхса тухнă тĕслĕхсем çине таянса йĕркеленĕ материалсем пулĕç. Жанр тĕрлĕ енлĕ пулнипе вĕсем вулакансемшĕн те кăсăклă пулĕç тесе халех шантарса каламa пулать. Эппин, çитес кăларăмсенче тĕл пуличчен.

Л. ПАВЛОВА.

Спорт

Пурте – йĕлтĕрсем çине!

Йĕлтĕрçĕсемшĕн тинех кĕтнĕ самант çитет. Февралĕн 3-мĕшĕнче хĕллехи спорт сезонне уçнă ятпа тата «Раççей йĕлтĕр йĕрĕ – 2007» йĕлтĕрçĕсен Пĕтĕм Раççейри ăмăртăвĕсен 1-мĕш тапхăрне халалласа Муркашри йĕлтĕр базинче ăмăртусем иртеççĕ. 11 сехетре пуçланаççĕ.

Ăмăртусене пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан шкулсен, ял тăрăхĕсен, ял хуçалăх предприятийĕсен, организацисемпе учрежденисен, район администрацийĕн пайĕсен пĕрлештернĕ командисем хутшăнаççĕ. Асăрхаттарса хăвармалла, команда йышĕнче организаци ертӳçин те пулмалла, унсăрăн хăйсен ушкăнĕсем тăрăх команда мала тухсан та ăна парне памаççĕ. Командăра темиçе хĕрарăмпа арçын та, вĕсем тĕрлĕ çулхисем пулма пултараççĕ. Пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан тĕп шкулсен командисенче 15, вăтам шкулсен – 25, ял тăрăхĕсен – 10, ял хуçалăх предприятийĕсен, организацисен тата учрежденисен – 10, район администрацийĕн 5 участникран кая пулмалла мар.

Арçынсем 3 километр, хĕрарăмсем 2 километр чупаççĕ.

Ăмăртусене хутшăнакансене пурне те свидетельствăсем, шкулсенче вĕренекенсенчен е предприятисемпе организацисенче ĕçлекенсенчен процент шучĕпе нумайрах спортсмен ăмăртусене хутшăннине кура командăсене дипломсем тата хаклă парнесем параççĕ.

Хĕрарăмсем волейболла ăмăртаççĕ

Февралĕн 3-мĕшĕнчех Муркашри Спорт çуртĕнче пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан шкулсенчи, ял хуçалăх предприятийĕсенчи, организацисемпе учрежденисенчи хĕрарăмсен командисем хушшинче волейболла выляса района мала тухассишĕн ăмăртусем пулаççĕ. Командăра 9 участник тата 1 представитель пулмалла.

Çĕнтерӳçĕсене чи нумай очко пухнине кура палăртаççĕ. Мала тухнă командăна район администрацийĕн вĕрентӳ, çамрăксен политики тата физкультурăпа спорт пайĕн кубокĕпе çĕнсе илнĕ кубокне тата диплом параççĕ, 2-мĕшпе 3-мĕш вырăн йышăннисем дипломсене тивĕççĕ.

Уйрăмах палăрнă участниксене те Хисеп грамотисемпе хаклă парнесем кĕтеççĕ.

Велокросс енĕпе çĕнтернĕ

Декабрĕн 27-мĕшĕнче Çĕнĕ Шупашкар хулинче велокросс енĕпе Чăваш Республикин кубокне çĕнсе илессишĕн иккĕмĕш тапхăр ăмăртăвĕсем иртнĕ. Ку ăмăртусенче Валентина Егорова ячĕпе хисепленекен ачасемпе çамрăксен спорт шкулĕнче ăсталăха туптакансем пултарулăхпа палăрнă. Иван Васильевич Воробьев тренер воспитанникĕсем çĕнтерӳçĕсем пулса тăнă. Вăтам çулхи хĕр ачасем хушшинче Снежана Федотова 1-мĕш, Маргарита Порфирьева 2-мĕш, Ирина Федотова 3-мĕш вырăнсене йышăннă. Хĕр ачасен ушкăнĕнче Настя Николаева 1-мĕш, Наташа Федотова 2-мĕш, Ирина Волкова 3-мĕш пулнă. Çĕнтерӳçĕсем парнесене тивĕçнĕ.

Хамăр инф.

"Оринино" хуçалăх кубокĕшĕн

Шăмат кун, январĕн 20-мĕшĕнче, Оринини вăтам шкулта волейболла, шашкăлла тата шахматла выляссипе "Оринино" хаçалăхĕн парнисене çĕнсе илессишĕн ăмăртусем иртрĕç. Кунта производство кооперативĕсен, предприятисемпе учрежденисен тата шкулсен пĕрлештернĕ 8 командин хутшăнчĕ. Вĕсем "Оринино" хуçалăх, Оринин, Мăн Сĕнтĕр тата Москакасси ял тăрăхĕсен, Нискассипе Калайкасси тата Оринин шкулĕн, "Моргаушрайбыт" командисем.

Волейболла выляса 3-мĕш вырăна Москакасси ял тăрăхĕн, 2-мĕшне – "Оринино" хуçалахăн, 1-мĕшне "Моргаушрайбыт" команди йышăннă.

Шашкăлла выляссипе пĕтĕмĕшле 1-мĕш вырăна "Оринино" хуçалăхăн спортсменĕсем йышăннă, 2-мĕшпе 3-мĕш вырăнсене «Моргаушрайбытпа» Мăн Сĕнтĕрсем пайланă.

Харпăр хăйшĕн выляссипе арçынсем хушшинче 1-мĕш хăма çинче мала "Оринино" хуçалăхĕнче Атапай участокне ертсе пыракан А.Г. Прокопьев тухнă. Çакна каласа хăварас килет. Алексей Георгиевич Орининти вăтам шкулта ачасене шашкăлла выляс ăсталăха вĕрентет. Унăн вĕренекенĕсем районта кăна мар, республикăра та малти вырăнсене йышăнаççĕ. 2-мĕш хăма çинче арçынсен хушшинче малти вырăна В.З. Егоров çĕнсе илнĕ.

Хĕрсем хушшинче вара шашкăлла выляссипе 1-мĕшпе 2-мĕш вырăна Прокопьевăн воспитанникĕсем Наташăпа Алина Репинасем тухнă. Наташа "Оринино" хуçалăхĕшĕн, Алина Оринин шкулĕшĕн вылянă. Сăмах май, вĕсен шăллĕ Гриша та ăмăртава хутшăннă. 3-мĕш вырăна хĕрсем хушшинче «Моргаушрайбытри» Наташа Васильева тухнă.

Шахматла выляссипе командăсем хушшинче 1-мĕшсем – Мăн Сĕнтĕрсем, 2-мĕшпе 3-мĕшсем – "Оринино" хуçалăхпа "Моргаушрайбыт". Харпăр хăйшĕн выляссипе 1-мĕшпе 2-мĕш хăмасем çинче Мăн Сĕнтĕрти В.Н. Веренцеевпа П.Я. Мазуркин малтисем. Шахматла выляма "Оринино" хуçалăхĕнчен П.М. Колбасовпа В.П. Муравьев хутшăнчĕç. 2-мĕшпе 3-мĕш вырăнсене çĕнсе илме пултарчĕç. Хĕрсем хушшинче "Оринино" хуçалăхĕнчи М. Муравьевăна çитекенни пулмарĕ.

Ăмăртусене пĕтĕмлетсе 3-мĕш вырăна - Мăн Сĕнтĕрсем, 2-мĕшне "Моргаушрайбыт" тухрĕç, 1-мĕшне "Оринино" хуçалăхăн кубокне çӳрекен кубокне хусисемех илсе юлчĕç. Пĕлтĕрхи ăмăртусенче те ку кубок хуçалăххах пулнă.

Ăмăртусенче малти вырăнсене йышăннисене дипломсемпе тата укçан парнесем парса хавхалантарнă.

Маттурах çав пирĕн Орининсем!

Наталья БЛИНОВА, Оринин ял вулавăшĕн библиотекарĕ.

Сăн ӳкерчĕкре: куçса çӳрекен кубок «Оринино» хуçалăхрах юлчĕ.

Пĕлтерӳсем. Объявления

Апрелĕн 1-мĕшĕнче тăваттăмĕш хут пăруламалли хурапа шурă тĕслĕ ĕне сутатпăр.
Тел.: 60-438, 8-927-666-21-70.

17-го января 2007 года в с. Моргауши около магазина "Сельхозпродукты" потерял сотовый телефон "Siemens" (№ 89093019091). Sim-карту прошу вернуть за вознаграждение, а телефон пусть остается подарком вернувшему карту. Связь через редакцию.

ООО «Моргаушрайбыт приглашает на постоянную работу:
Швей - требование: желание работать.
Секретаря-референта - требование: приятная внешность, коммуникабельность, знание ПК, возраст 20-30 лет.
Энергетика - требование: высшее профессиональное (техническое) образование, стаж работы по специальности не менее 2-х лет.
Обращаться по адресу: с. Моргауши, ул. 50 лет Октября, д. 4, 2-ой этаж, отдел кадров.
Тел.: 2-15-44, 2-18-40. 1-2.

Хура тĕслĕ ĕне сутатпăр. Адресĕ: Ситуккасси ялĕ, Андрей.
Тел.: 8-906-131-04-50.

Муркаш район администрацийĕ К. Иванов ячĕпе хисепленекен Чăваш патшалăх академи драма театрĕн директорĕн Владислав Николаевич Ивановăн амăшĕ **Мария Владимировна ИВАНОВА** вилсе кайнă пирки çемйипе тата тăванĕсемпе пĕрле хурланса пĕлтерет.

Тойкилтĕри вăтам шкул коллективĕ кунта завхоз пулса ĕçлекен С.В. Ильин юратнă ашшĕ **Александр Геннадьевич ИЛЬИН** вăхăтсăр вилсе кайнă пирки çемйипе тата çывăх çыннисемпе пĕрле тарăннăн хурланни çинчен пĕлтерет.

Тойкилтĕри вăтам шкулта 8-мĕш класра вĕренекенсем хăйсен тантăшĕсен Генăпа Володя Ильинсен ашшĕ **Александр Геннадьевич ИЛЬИН** сасартăк вилсе кайнă пирки вĕсемпе пĕрле тарăннăн хурланни çинчен пĕлтереççĕ.

СПК-племзавод «Свобода» правленийĕ нумай çул хушши çак хуçалăхра механизатор пулса ĕçленĕ **Геннадий Иванович РОМАНОВ** вилсе кайнă пирки унăн çывăх тăванĕсемпе пĕрле тарăннăн хурланни çинчен пĕлтерет.

ГУП ЧР "Моргаушский издательский дом"
Моргаушская районная газета "ÇĔНТЕРŸ ЯЛАВĔ"
УЧРЕДИТЕЛИ:
Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики.
Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики "Моргаушский издательский дом".
Заместитель гл. редактора В.Л. ШАПОШНИКОВ

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика, село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36, заместитель главного редактора - 2-12-82, бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни, социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам.
Печать офсетная, объем 2,0 п. листа. Тираж 3472.
Материалы на правах рекламы публикуются под знаком Р или рубрикой «Аталану çулĕпе».
Время подписания в печать в 17 час. 20 мин., подписано - в 17 час. 30.01.2007 г.
Заказ
Дежурный по номеру БЕЛОВ А.П.
ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.

Номер набран и сверстан в ГУП "Моргаушский издательский дом", отпечатан в типографии ГУП "ИПК "Чувашия": 428019 г. Чебоксары, пр. И. Яковлева,13. Качество печати соответствует оттискам, предоставленным редакцией.